

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY RYBOŁÓWSTWA MORSKIEGO

OPRACOWANY PRZEZ OŚRODEK DOKUMENTACJI
MORSKIEGO INSTYTUTU RYBACKIEGO

Rok II

Gdańsk — Wrzesień 1952 r.

Nr 9

Gwiazdką obok porządkowych liczb artykułów oznaczone są publikacje, znajdujące się w bibliotece MIR; dwiema gwiazdkami — tłumaczenia publikacji wykonane przez MIR.

ICHTIOLOGIA

178* 639.3.045:597.553.2 MIR-9.52

Hoop M.: Doświadczenia nad przesiedleniem narybku łososi do wód morskich. „Versuche über den Einsatz von Salmonidenbrut in Meereswasser“. Monatshefte für F. Hamburg, t. 9, zes. 5, N. F., maj 41, s. 50; A 4, 2 str., 1 wykr., 3 tabl. — Autor omawia wyniki swych doświadczeń przeprowadzanych w akwariach nad pożywalnością wycieru sielawy, siei i pstrąga potokowego w wodzie o różnym zasoleniu, od 3, 6, 8, 12 do 16 ‰. Z akwaryjnych doświadczeń Hoop wysuwa pewne wnioski natury praktycznej odnośnie zarybiania Bałtyku wczesnymi stadiami łososiowatych.

179* 639.3.045.1 MIR-9.52

Biziajew F. N.: Doświadczenia odnośnie przeniesienia tarłaków ryb przemysłowych do cymiańskiego zbiornika wodnego. „Opyt pieriesadki proławoditielej promyslowych ryb w Cymiańskojemu wodochraniliszcze“. Rybn. Choz., Moskwa, t. 28, Nr 4, kw. 52, s. 39; 26 x 16,5 cm., 1,4 str. — Odłowione w delcie Donu tarlaki leszcza i sandacza (śr. waga 850 g. i 1100 g.) przewieziono w sadzach w wodzie (200 szt. na 1 m³ wody) w czasie 79 godz. 40 m. do Zapory Cymiańskiej. a następnie rozwożono samochodami. Opis wyników (procent ryb śniętych, stan ryb itp.). Tarlaki częściowo poznakowano. Ogółem jesienią 1951 r. przewieziono 50627 szt. tarłaków leszczy, sandaczy i karpi.

180* 597.583.1:639.2.003 MIR-9.52

Kulmatycki W.: Sandacz i jego znaczenie w gospodarce rybnej. Warszawa, 1928. Odb. z „Gazeta Rolnicza“, zes. 17, 18; D, 22,5 x 14,5 cm, 16 str., 3 tabl. — Autor wskazuje na konieczność zwiększenia hodowli sandacza w wodach otwartych. Możliwość zastąpienia szczupaka w naszych jeziorach i stawach dzikich — sandaczem. Jako uzasadnienie wymienia następujące korzyści: wysoka wartość mięsa, szybkość wzrostu osobnika, korzystny współczynnik pokarmowy, umiarkowane rozplnienie się, pokarm sandacza stanowi tylko drobica. Podano opis sztucznych „krzęsłisk“, aparatów wylęgowych, transportu ikry i zarybiania sandaczem.

OCEANOLOGIA BIOLOGICZNA I FIZYCZNA

181* 582.272.7:338 MIR-9.52

Pożytek z roślin morskich. L'utilisation des plantes marines. Pêche Maritime, Paris, mies., t. 30, Nr 827, luty 47, s. 52; 31 x 24,5 cm, 0,6 str. — Z grupy glonów morskich brnatnie znany jest morskczyn, który w stanie suszonym używa się jako nawóz, ściółkę, służy do wyrobu jodiny i materiałów. Stwierdzono, że morskczyn suszony zawiera 15 do 40% kwasu alginowego, który, połączony z innymi związkami chemicznymi, ma liczne zastosowania w przemyśle tekstylnym. Opis znaczenia gospodarczego glonów Posidonia caulin i Posidonia australis (zastosowanie w przemyśle tekstylnym, papierniczym i celulozy).

182* 595.34 MIR-9.52

Gauld D. T.: Tempo żerowania widłonogów planktonowych. „The grazing rate of planctonic Copepods“. J. of the Marine Biol. Ass., Cambridge, V. 2 Nr 3, 1951, s. 695; B 5, 12 str., 4 wykr., 21 poz. bibl. — Szybkość filtrowania pokarmu z wody przez planktonowe widłonogi była mierzona szybkością pożerania kultury pierwotniaków. Okazało się, że jest ona niezależna od koncentracji organizmów pokarmowych,

z czego wynika, że widłonogi są aktywnymi filtrami. Filtrowanie jest ograniczone do kilku godzin na dobę, a przeżawianie do godzin nocnych. Szybkość filtrowania jest proporcjonalna do kwadratu linearnych rozmiarów widłonogów.

183* 582.26 MIR-9.52

Gollerbach M. M.: Glony, ich budowa, życie i znaczenie. „Wodorosli, ich strojenia, żyźn i znaczenie“. Moskwa, Izdat. Moskwsk. Obszczestwa Ispitatielej Prirody, 1951, wyp. 34; D, 25,5 x 16,5 cm, 176 str., 78 rys., 1 wykr., 22 poz. bibl. — Autor omawia budowę morfologiczną i anatomiczną glonów morskich i słodkowodnych, sposoby odżywiania się, rozmnażania oraz różnorakie korzyści, jakie nam dają bezpośrednio, czy też po przeróbce. Książka ta może oddać duże usługi w pracy dydaktycznej, podaje bowiem metodę zapoznania się z budową glonów, sposoby zbierania, suszenia, konserwowania.

184* 551.58 MIR-9.52

Rodewald M.: Burze i orkany ostatnich czasów. „Die Stürme und Orkane der letzten Zeit“. Hansa, Hamburg, tyg., t. 89, Nr 6, 9 luty 52, s. 220; A 4, 3,6 str., 3 wykr., 7 mapek, 5 poz. bibl. — Autor stwierdza, że w ostatnich dziesiątkach lat nastąpiło ogólne ocieplenie klimatu, który przechodzi w tym czasie pewne czasowe optimum. Równocześnie na obszarze północnego Atlantyku w przeciwieństwie do półn. Pacyfiku — burze stają się coraz częstsze i coraz intensywniejsze. Szczególnie burzliwa była zima 1949 i zima 1951/52. Liczne wykresy i mapki przebiegu zjawisk burzowych ilustrują zmiany klimatu, typy sztormów oraz ich powstawanie. Artykuł krótki, zwięzły, zawiera dużo interesujących faktów i zwięzłe ich tłumaczenie.

POŁOWY I SPRZĘT RYBACKI

185* 639.2.081.11:778.3 MIR-9.52

Film podwodny o pracy włoka. „Underwater film about trawls“. The Fishing News, London, tyg., Nr 2040, maj 52, s. 1; 30,5 x 24,5 cm, 0,2 str. — W ub. r. brytyjskie Minist. Rolnictwa i Rybołówstwa nakręciło na wodach Morza Śródziemnego film o podwodnej pracy włoka. Film ten był pierwszy raz demonstrowany w drugiej połowie maja b.r. w Londynie. Te pierwsze na świecie zdjęcia włoka podczas trawowania, wykonane przez nurków, są niezmiernie pouczające i stanowią będą podstawowy materiał do dalszych ulepszeń w budowie włoków. W końcu b.r. na wodach szkockich ma być nakręcony następny film o podwodnej pracy niewodów.

186* 639.2.081.1 MIR-9.52

Wskaźnik obecności śledzi w sieci. „Un indicateur de la présence de harengs dans les filets“. Pêche Maritime, Paris, mies., t. 30, Nr 866, maj 50, s. 207; 31 x 24,5 cm, 0,25 str. — Angielski inżynier Elliott wynalazł pływak lampowy, który przy pomocy światła sygnalizuje rybakom obecność śledzi w sieci. Opis aparatu i jego działanie; oddaje on znaczne usługi w rybołówstwie.

187* 629.124.72 MIR-9.52

Gubienko J. T.: Średni typ sejnera czarnomorskiego. „Srednij czernomorskij siejner“. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 28, Nr 4, kw. 52, s. 15; 26 x 16,5 cm, 4,2 str., 2 rys. — Dokładny opis średniego sejnera czarnomorskiego (S.Cz.S.),

konstrukcja metalowa, dł. 25,63 m, szer. 5,6 m, zanurzenie 2,38 m, ładownię 47 m³, zasięg pływania 100 mil, załoga 12 ludzi. Opis elektrycznej windy trałowej stosowanej na sejnjerze.

188* 639.2.081.11.002.52 MIR-9.52

Rafałłow A. M.: **Nowa konstrukcja maszyny do wybierania (wyciągania) niewodów okrężnych.** „Nowa konstrukcja maszyny dla wyborki koszelkowych niewodów”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 28, Nr 4, kw. 52, s. 12; 26 x 16,5 cm, 2,8 str., 3 rys. — Dokładny opis maszyny służącej do wyciągania na pokład niewodu-okrężnicy przy pomocy windy trałowej. Pracuje 4 ludzi, szybkość wyciągania sieci 7 — 22 m/mm. Waga całego urządzenia ca 290 kg.

KONSERWACJA I TECHNOLOGIA PRZETWÓRSTWA RYBNEGO

189* 664.951.2.002.52 MIR-9.52

Sukrutow N. I.: **Zmechanizowane solenie ryby w skrzynkach.** „Miechanizirowanyj kontejniernyj posol ryby”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 28, Nr 4, kw. 52, s. 59; 26 x 16,5 cm, 1,8 str., 1 tabl. — Ryby układa się w skrzynkach o szerokich otworach między deskami. Wymiary skrzynki: wys. 60 cm, dno 50 x 50, a pojemność 90 kg. Skrzynki z rybą układa się w kadziach z krążącą solanką. Wyniki doświadczeń w tabeli solenia leszcza. Ryba traci o 1 — 20% na wadze mniej niż przy soleniu zwyczajnym. Kilka projektów usprawnień w.w. sposobu.

190* 664.951.532.2:338:629.124 MIR-9.52

Legasse F.: **Mrożenie na morzu filetów rybnych.** „La congélation en mer des filets de poisson”. La Pêche Maritime, Paris, t. 30, Nr 877, kw. 51, s. 151; 31 x 24,5 cm, 1 str., 2 fot. — Autor rozważa zagadnienie zamrażania ryb i filetów na jednostkach francuskich o dalekim zasięgu z uwzględnieniem wymagań francuskiego konsumenta, odnośnie ilości i jakości produktu. Autor charakteryzuje zbudowany w 1950 r. trawler „Jaques Coeur” przystosowany do produkcji filetów mrożonych, solenia ryb i produkcji tranu z wątrób dorszowych. Na podstawie wyników jednorocznej pracy tej jednostki autor dochodzi do wniosku, że należałoby przejść na wyłączną produkcję wysokowartościowych filetów mrożonych.

191* 665.213:338(481) MIR-9.52

Aure L.: **Produkcja oleju rybnego.** „La production d'huile de poisson”. Pêche Maritime, Paris, mies., t. 30, Nr 870, wrzes. 50, s. 392; 31 x 24,5 cm, 1,5 str. — Autor przedstawia wartość leczniczą oleju rybnego, zawartość witamin A i D; zastosowanie oleju rybnego w medycynie i weterynarii. Opisuje produkcję oleju z wątrób dorszowych w Norwegii, podaje metody ekstrakcji oleju i metodę kontroli jakości. Eksport roczny oleju leczniczego w Norwegii wynosi od 110 do 120 tys. hektolitrów (najwięcej importuje się do USA).

192* 664.951.2:576.851.1 MIR-9.52

Hess E.: **Studia nad soloną rybą. VII. Czerwone halofilne bakterie w wodzie morskiej, śluzie i wnętrznościach ryb.** „Studies on salt fish VII. Red halophilic bacteria in seawater and fish slime and intestines”. J. Fisheries Research Bd. of Canada, Vol. 5, Nr 5, marz. 42, s. 438; B 5, 1,5 str.,

3 poz. bibl. — Opis badań nad znalezieniem źródeł pierwotnego zakażenia ryb morskich ww. bakteriami i ich zwalczaniem. Harrison i Kennedy 1922 r. badali czerwone bakterie (Pseudomonas Salinaria), występujące w solankach w różnym stopniu zasolenia, wykazując, że woda morska i jej flora są naturalną pożywką tych bakterii. Dalsze miejsca występowania tych bakterii znajduje Stuart (1938): wody stojące, ziemia, nawóz, skóra cielęca itp. Badania w 1938 — 39 w Zat. Halifax wykazały, że na 24 próbkach (wody, śluzu, wnętrzn.) bakterie znaleziono jedynie w śluzie.

193* 664.951:628.513:576.8 MIR-9.52

Dussault H.: **Czerwień.** „Le rouge”. Progress Rep. Atl. Coast St. F. Research Board of Canada, Nr 44, stycz. 49, s. 12; B 5, 2,5 str. — Autor podaje znaczenie zakażenia ryby solonej przez bakterie czerwieni — halofilne. Walka z tymi bakteriami polega na dokładnym oczyszczeniu pomieszczenia i odkażeniu go środkami dezynfekcyjnymi, jak formalina, lug, a następnie wapnowaniu przed wprowadzeniem ryb do wytwórni. Poza tym należy unikać zakażenia ryb przez oczyszczenie soli z bakterii. Można wyeliminować bakterie znajdujące się w soli przez poddanie jej wysokiej temp.

EKONOMIA — STATYSTYKA RYBACKA

194* 664.951.003:331.87:338 MIR-9.52

Izotowa K. S.: **Walka o obniżkę kosztów własnych każdego procesu wytwórczego w Moskiewskim Kombinacie Rybnym.** „Borba za sníženje siebiestojimosti na každej operaciji n. Moskovskom rybnom kombinacie”. Rybn. Choz., Moskwa, mies., t. 28, Nr 4, kw. 52, s. 28; 26 x 16,5 cm, 5 str., 5 tabl. — Szczegółowy opis walki o zmniejszenie kosztów własnych przez wprowadzenie tzw. „rachunku osobistego” poszczególnego pracownika. Z rachunku wynika, ile zaoszczędzono surowca, w ilu procentach przekroczone plan itp. Schematy poszczególnych indywidualnych tablic rozliczeniowych. Oprócz tego prowadzone są na specj. tablicach rozliczeniowych rachunki poszczególnych brygad i oddziałów.

195* 341.225.8(491.1) MIR-9.52

Wody terytorialne Islandii. „L'Islande et la question de eaux territoriales”. Pêche Maritime, Paris, mies., t. 31, N 890, maj 52, s. 197; 31 x 24,5 cm, 1 str., 1 mapka. — Z przykładem Norwegii wprowadził rząd Islandii z dn. 15.V. 52 nowy system wyznaczania granic wód terytorialnych. System polega na połączeniu liniami prostymi występów wybrzeża najdalej w morze wysuniętych. W ten sposób powstaje linia podstawowa, łącząca 48 podstawowych punktów lądowych. Linia przebiegająca w odstępnie 4 Mm. od tej linii podstawowej i równoległa do niej jest granicą wód terytorialnych Islandii.

196* 338.984.3:664.95(438) MIR-9.52

Kamienny M.: **Przemysł rybny w planie sześcioletnim W-wa, 1951, Państw. Wydawn. Techn., D/A 5,72 str., 18 fot., 1 rys., 2 tabl.** — Autor przedstawia we wstępie zadania planu 6-letniego, następnie znaczenie przetwórstwa rybnego, krótki rys historyczny, wzrost produkcji w planie 6-letnim poszczególnych gałęzi przemysłu rybnego: ryby solone, filety mrożone, konserwy, ryby wędzone i marynowane, tran, mączka. Podkreśla polepszenie jakości produkcji, aspekty ekonomiczne, postęp techniczny i racjonalizację.

Niniejszy Przegląd Bibliograficzny zawiera jedynie część analiz dokumentacyjnych publikacji z zakresu rybactwa morskiego. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych wydawanych przez Centralny Instytut Dokumentacji Naukowo-Technicznej (Warszawa, Al. Niepodległości 188). — CIDNT przyjmuje prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną, jak i oddzielne jej działy lub poszczególne zagadnienia i tematy techniczne. Cena karty dokumentacyjnej wynosi w prenumeracie 10 groszy.

CIDNT wykonuje (za zwrotem kosztów) fotokopie i mikrofilmy publikacji objętych zarówno przeglądem bibliograficznym jak i kartami dokumentacyjnymi.

СОДЕРЖАНИЕ:

Конституция Польской Народной Республики — орудие борьбы за разцвет Родины

Эксплуатация флота:

Методы планирования в судоходстве — проф. мгр. Т. Оциошиньский
Труды по экономике в области судоходства — И. Майчино
Влияние экипажа корабля на выполнение плановых заданий — Г. Паржиховский

Эксплуатация портов:

Рационализация перегрузки штучного груза в наших портах — Б. Кучмеровский
Скоростная обработка судов в Штетинском порту — Вл. Чая

Морское и портовое строительство:

Предварительно напряженный бетон в морском строительстве — проф. инж. Ст. Гиккель
Рационализация выбора машин при больших гидротехнических сооружениях — М. Б.

Судостроение:

Рационализация и стандартизация силовых установок на судах — мгр. инж. А. Мигурский

Морское рыболовство:

Значение борьбы за выполнение плана ловли для аккумуляции — мгр. И. Томаш
Новый тип советского сейнера — И. Л.

Рационализация и изобретения:

Развитие кружков Техники и Рационализации в ведомстве Министерства Судоходства —
М. Криницкий

Писанные издательства

НАУЧНЫЕ ВОПРОСЫ:

Судостроение:

Пересмотр основ конструирования некоторых связей судового корпуса — проф. инж. А. Потырала
Юбилей Морского Технического Института.
Библиографический обзор Морского Технического Института. Библиографический обзор Морского Рыбачьего Института.

Обобщения

CONTENTS:

The Constitution of the Polish National Republic — Shield and Weapon in the National Fight for Fatherland's Development

The Merchant Fleet Operation:

Methods of Planning in Shipping — T. Ociosoński, M. leg.
Economical Works in the Field of Shipping — J. Majczyno
The Influence of Crews upon Achieving the Planned Targets — H. Parzychowski

The Sea-ports Operation:

Towards Effective General Cargo Handling at Polish Ports — B. Kuczmierowski
Quick Dispatch of Ships at the Stettin Harbour — Wł. Czaja

Hydrotechnical and Harbour Works:

Pre-stressed Concrete in Marine Works — St. Hückel, M. sc. (Eng.)
Methods of Rational Choice of Engines for Large Hydrotechnical Works — M. B.

Shipbuilding:

Rationalization and Standardization of Ships' Engines — A. Migurski, M. sc. (Eng.)

Sea-fisheries:

The Importance of Fulfilling Fishing Plans for Accumulation — J. Tomasz, M. ec.
A New Type of Soviet Fishing Craft — J. L.

Rationalization and Inventions:

The Development of Marine Rationalization Clubs — M. Krynicki

SCIENTIFIC PROBLEMS:

Shipbuilding:

The Constructive Principles of Some Hull Junctions Revised — A. Potyrała, M. sc. (Eng.)

The Bulletin of the Institute for Marine Engineering

The Bibliographical Review of the Institute for Marine Engineering

The Bibliographical Review of the Institute for Sea-fisheries

Notes

Errata do nr 8/1952

W artykule „Przodujące sposoby przeładunku węgla” na str. 348, prawa szpalta, w. 16 od dołu, jest: $\frac{98}{158}$ powinno być: $\frac{98}{158} = 0,6$. Ponadto w tymże artykule tabela podana w lewej szpalcie str. 348 powinna stanowić dalszy ciąg Wzoru karty chronometrażowej, której nagłówek podany jest na str. 347, prawa szpalta.

UWAGA, CZYTELNICY

Każdy z Was, pracujący w terenie, czy to dla portów, czy dla floty, napotyka często na trudności, których rozwiązań albo nie potrafi sam znaleźć, albo — wobec nawału prac bieżących — nie może szukać go na własną rękę. W takich przypadkach „TGM” może Wam pomóc.

Nadsyłajcie pod adresem Redakcji konkretne pytania, dotyczące trudności napotykanych w Waszej codziennej pracy. Redakcja znajdzie specjalistów, którzy na łamach „TGM” udzielą Wam wyczerpujących wyjaśnień naukowych i praktycznych w każdej trudności fachowej. Pamiętajcie, że „TGM” chętnie służy pomocą swym Czytelnikom.

UWAGA CZYTELNICY !

W Administracji „Wydawnictw Komunikacyjnych”, Oddział Morski, Gdańsk-Wrzeszcz, Al. Wojska Polskiego 13, do nabycia następujące numery:

„TECHNIKA MORZA I WYBRZEŻA” — z 1949 r. nr 1/2 w cenie zł 6.—
 „ 3/4 „ zł 6.—
 „ 5/6 „ zł 9.—
 z 1950 r. nr 1/2, 3, 4, 5, 10, 11, 12, po zł 6.—
 „ 6/7 i 8/9 po zł 9.—
 z 1951 r. nr 1, 2, 3, 4, 5, 6 po zł 6.—
 „TECHNIKA I GOSPODARKA MORSKA” — z 1951 r. nr 1/2 w cenie zł 12.—, nr 3, 4, 5, 6, po zł 6.—
 z 1952 r. nr 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po zł 10.—

Należność za zamówione numery należy wpłacać bezpośrednio na konto P. K. O. nr XI-55400/431 „Wydawnictw Komunikacyjnych”, Oddział Morski, Gdańsk-Wrzeszcz, Al. Wojska Polskiego 13.

Przypominamy, że wpłaty na poczet prenumeraty za październik br. winny być dokonane najpóźniej do dnia 15 września br. Wszelkie wpłaty dokonane po 15 zaliczane będą na okres późniejszy o jeden miesiąc.

Prenumerata kwartalna miesięcznika „Technika i Gospodarka Morska” wynosi zł 25,50, półroczna zł 51.—.

Należność za prenumeratę „Techniki i Gospodarki Morskiej” przyjmują wszyscy listonosze; można ją także wpłacać w każdym urzędzie pocztowym.

Wszelkie reklamacje w sprawie niedokładności w dostarczaniu „Techniki i Gospodarki Morskiej” należy kierować adresem listonosza lub urzędu pocztowego, który przyjął wpłatę na poczet prenumeraty.

Redaktor naczelny: prof. inż. St. Hüchel

Redaktorzy działów technicznych:

Inż. W. Urbanowicz, inż. St. Szymborski

Redaktorzy działów ekonomicznych:

mgr St. Sierpiński, mgr Cz. Wojewódka

Sekretarz Redakcji: dr M. Boduszyńska

Wydawca P.P.W. „Wydawnictwa Komunikacyjne”, Oddział Morski

Adres Redakcji i Administracji: Gdańsk-Wrzeszcz, Al. Wojska Polskiego 13, pokój 35, — tel. 415—89. — Przyjmowanie interesantów w godz. 9—12. Cena numeru pojedynczego 10.— zł. Prenumerata roczna 102.— zł. Prenumeratę należy wpłacać na ręce listonosza lub w urzędzie pocztowym do 15 każdego m-ca na m-c następny. Wszelkie reklamacje dotyczące prenumeraty należy kierować bezpośrednio do urzędu lub listonosza, który przyjął wpłatę prenumeraty.

Wszelkie prawa zastrzeżone

Przedruk dozwolony z podaniem źródła.

Wysokość nakładu: 1300 egz. — Format czasopisma: A4. Objętość numeru 6 ark. Papier druk. sat. 61/88 — 60 gr. kl. V.

Druk ukończono 30. VIII. 1952 r.

Wykonano w Gdańskich Zakładach Graficznych, Gdańsk, Targ Drzewny 11

Zamówienie nr 2350—3.7.52—1200+43—W-3-10814

